

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/71/2013
Identifikačné číslo spisu:	6313201893
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6313201893.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu JUDr. Miroslav Kriška, advokát, nar. 09. 09. 1950, 977 01 Brezno, Rázusova 79, zast. AK Wolf & Linden, s. r. o., Astrová 2/A, 821 01 Bratislava, proti žalovanému Nemocnica s poliklinikou Brezno, n. o. Brezno, Banisko 1, IČO: 31 908 939, o zaplatenie 181,81 Eur s prísl., vedenej na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. k. 7Cb/209/2013-53, na dovolanie žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Cob/198/2013-89 zo dňa 31. júla 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného o d m i e t a .

Odôvodnenie

Okresný súd Brezno uznesením č. k. 7Cb/209/2013-53 zo dňa 15. 05. 2013 nepriznal žalovanému oslobodenie od súdnych poplatkov. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa domáhal návrhom voči žalovanému zaplatenia sumy 181,81 Eur na základe uzavretej zmluvy o poskytovaní právnej pomoci (mandátna zmluva) zo dňa 27. 12. 2012. V danej veci súd prvého stupňa vydal platobný rozkaz pod sp. zn. 3Ro/100/2013 dňa 11. 03. 2013, v ktorom uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 181,81 Eur s prísl., a nahradiť mu trovy konania. Vo veci bol vydaný platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný včas odpor a zároveň požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov (súdny poplatok za podaný odpor) vzhľadom na jeho právne postavenie a ekonomickú situáciu, keď zabezpečuje zdravotnú starostlivosť v okrese Brezno. Súd prvého stupňa uznesením nepriznal žalovanému oslobodenie od súdnych poplatkov, pretože dospel k záveru, že jeho majetkové pomery oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v konaní neboli žalovaným preukázané.

Odvolací súd odvolaním napadnuté uznesenie podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil. V odôvodnení uviedol, že predmetom odvolacieho konania bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým žalovaného neoslobodil od poplatkovej povinnosti vo výške 16,50 Eur za podaný odpor. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Podľa ust. § 138 ods. 1 O. s. p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú

účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú. Pri rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov súd prihliada k majetkovým a finančným pomerom žiadateľa. Rozhodnutie o žiadosti musí zodpovedať tomu, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a finančné pomery znemožnené uplatňovanie alebo bránenie jeho práva. Zároveň pri rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov musí mať splnenú aj druhú podmienku, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie alebo bránenie práva. Odvolací súd mal za to, že žalovaný nepreukázal, že jeho majetkové pomery sú takého charakteru, že by odôvodňovali jeho žiadosť o oslobodenie od poplatkovej povinnosti. Odvolací súd preskúmal aj námietku odvolateľa, týkajúcu sa jeho právneho postavenia, súvisiaceho s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, pričom dospel k záveru, že ani táto námietka odvolateľa nie je dôvodná. Zdravotná starostlivosť sa podľa § 1 písm. a/ zák. č. 273/1994 Z. z. poskytuje na základe zdravotného poistenia. Podľa § 4 ods. 1 písm. c/ je zdravotnou starostlivosťou, poskytovanou na základe zdravotného poistenia, okrem iného aj poskytovanie liekov, zdravotníckych pomôcok a zdravotníckych potrieb. Z uvedeného vyplýva, že konania, predmetom ktorých sú nároky, ktoré vznikli pri výkone zdravotníckej starostlivosti, sú od súdnych poplatkov oslobodené podľa ust. § 4 ods. 1 písm. d/ zák. č. 71/1992 Zb. V danom prípade sa nejedná o poskytovanie zdravotnej starostlivosti žalovaným, ale o uplatnenie nároku žalobcu na základe uzavretej Zmluvy o právnej pomoci zo dňa 02. 01. 2003 a z toho dôvodu obranu odvolateľa odvolací súd neakceptoval.

Uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 27. 09. 2013.

Proti uzneseniu podal žalovaný dovolanie.

Je toho názoru, že Krajský súd v Banskej Bystrici nesprávne posúdil právne postavenie žalovaného, nakoľko tento nie je podnikateľský subjekt, ale nezisková organizácia založená štátom na poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Nezisková organizácia je právnická osoba, založená podľa zákona, ktorá poskytuje všeobecne prospešné služby za vopred určených a pre všetkých používateľov rovnakých podmienok a ktorej zisk sa nesmie použiť v prospech zakladateľov, členov orgánov, ani jej zamestnancov, ale sa musí použiť v celom rozsahu na zabezpečenie všeobecne prospešných služieb, a to je poskytovanie zdravotnej starostlivosti občanom v spádovej oblasti i mimo nej. Žalovaný hospodári i so stratou a na nakladanie s majetkom sa viažu osobitné ustanovenia. V zmysle zákona č. 72/1992 Z. z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov - § 4 ods. 2 písm. c/ od poplatkov sú oslobodené charitatívne a humanitárne organizácie. Z hľadiska živnostenských oprávnení, ktoré nezisková organizácia má, zabezpečuje špecifické činnosti - služby pre nešťátne zdravotnícke zariadenia zamerané na sterilizáciu, pranie zdravotníckej bielizne, poskytovanie stravovania zamestnancom nešťátnych zdravotníckych zariadení a iné činnosti, nadväzujúce na poskytovanie zdravotníckej starostlivosti v regióne. Žalovaný ako nezisková organizácia pritom vznikla k 01. 01.2003 a hodnota jej hmotného a nehmotného majetku je 6 233 735,-- Eur, ale znova podotýka, že je to majetok, ktorým nemôže nezisková organizácia voľne disponovať. Aj keď výšku súdneho poplatku nemožno považovať pre žalovaného za likvidačnú, považuje rozhodnutie vo veci oslobodenia od súdnych poplatkov za vec zásadného právneho významu, kde ho žalobca opakovane žaluje, a to napriek tomu, že sú mu známe všetky okolnosti poskytovania zdravotnej starostlivosti v Nemocnici s poliklinikou Brezno.

Preto navrhuje uznesenie odvolacieho súdu s poukazom na § 243 b/ ods. 3 O. s. p. zrušiť a vec mu vrátiť k ďalšiemu konaniu.

Žalobca podal vyjadrenie k dovolaniu žalovaného a poukázal na to, že nebola splnená zákonná podmienka pre podanie dovolania podľa § 241 ods. 1 O. s. p., t. j. žalovaný nebol zastúpený advokátom pri podaní dovolania. Dovolanie bolo podpísané štatutárnym zástupcom, ktorý nemá právnické vzdelanie a v danom prípade nie je prípustné dovolanie s poukazom na ust. § 239 ods. 1, 2, 3 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), ktorý v súlade s ust. § 241 ods. 1 O. s. p. doložil plnú moc na zastupovanie v dovolacom konaní, ako aj doklady, že jeho zamestnanec JUDr. Mgr. Štulrajterová má právnické vzdelanie, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.),

najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V zmysle ustanovenia § 239 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti uzneseniu, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.), alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O. s. p.). Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa ust. § 239 ods. 3 O. s. p. ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znaleckom tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu o neoslobodení od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O. s. p. v konaní (za podaný odpor voči vydanému platobnému rozkazu), proti ktorému v zmysle citovaného ustanovenia § 239 O. s. p. dovolanie nie je prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. bez ohľadu, či to účastník namieta alebo nie, zaoberal sa dovolací súd otázkou, či je dovolanie prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté jednou z procesných väd, t. j. ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vzhľadom na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd tým, že neoslobodil žalovaného od platenia súdnych poplatkov, dovolací súd sa osobitne zaoberal otázkou, či sa účastníkovi konania postupom súdu neodňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu konkrétnych procesných práv, ktoré by inak mohol účastník pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku postupu súdu vylúčený. Pod pojmom odňatie možnosti konať pred súdom nemožno vidieť postup, ktorý je v súlade s právnymi predpismi.

Za odňatie možnosti žalovaného konať pred súdom nemožno preto považovať zákonný postup odvolacieho súdu, keďže neboli splnené podmienky podľa § 138 ods. 1 O. s. p. pre oslobodenie od súdneho poplatku. Podľa § 4 ods. 1 písm. c/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatkoch za výpis z registra trestov (do účinnosti novely zákona č. 621/2005 Z. z. išlo o ustanovenie § 4 ods. 1 písm. d/) od poplatku je oslobodené súdne konanie vo veciach zdravotníckeho poistenia, sociálneho

poistenia sociálneho zabezpečenia, starobného dôchodkového sporenia, doplnkového dôchodkového sporenia, štátnych sociálnych dávok, peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov, ťažkého zdravotného postihnutia, preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom, parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím sociálnych služieb aktívnych opatrení na trhu práce a poskytovania zdravotnej starostlivosti. Pod zdravotnou starostlivosťou rozumieme súbor pracovných činností, ktoré vykonávajú zdravotnícki pracovníci, vrátane poskytovania liekov a zdravotníckych pomôcok. Zdravotnú starostlivosť a služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti poskytuje poskytovateľ zdravotnej starostlivosti a zdravotnícki pracovníci za podmienok ustanovených zákonom č. 578/2004 Z. z. V spornom prípade sa nejdená o poskytovanie zdravotnej starostlivosti žalovaným, a preto na konanie sa nevzťahuje citované ustanovenie, ale predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo v zmysle uzavretej zmluvy o poskytovaní právnej pomoci, ktorú sporové strany uzavreli dňa 02. 01. 2003 v zmysle zák. č. 132/1990 Zb. o advokácii v znení zmien. Taktiež námietka dovolateľa, že je v zmysle § 4 ods. 2 písm. c/ zákona č. 71/1992 Zb. v znení zmien oslobodený od súdnych poplatkoch, nemá právne opodstatnenie. Od poplatku sú oslobodené v zmysle uvedeného ustanovenia nadácie a charitatívne, humanitárne, ekologické organizácie a združenia, týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Žalovaný je však nezisková organizácia, ktorá bola založená za účelom poskytovania zdravotnej starostlivosti. V zmysle zakladacej listiny Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo dňa 16. 12. 2002 - článku VI a štatútu žalovaného - článok X bod 1, 2 má vlastný majetok, ako aj príjmy z podnikateľskej činnosti (č. l. 60, 62). Aj samotná výška súdneho poplatku - 16,50 Eur nepredstavuje reálnu a objektívnu prekážku bránenia práva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je prípustné podľa § 239 ods. 1 až 3 O. s. p. ani v zmysle § 237 O. s. p., preto ho podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odmietol.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.